

REVISTA PEDAGOGICĂ

INȘTIINȚĂRI

- I. Ori-cine a cerut sau a primit a fi abonat la această revistă, este rugat să binevoască a plăti abonamentul.
- II. Cu acest număr începem anul al zecelea al acestei reviste.
- III. Ori-ce privește această revistă să se adreseze subsemnatului.

ENIŢ BĂLŢEANU

162 Calea Moșilor, București.

1093-

1

VACANȚA CEA MARE

Zilele de cursuri sunt pe sfârșite și vacanța cea mare cu toată căldura covârșitoare a verii ne suride fermecător.

Par'că văd pe micii școlari ai claselor primare bătînd din palme și strigînd cu vocea plină de bucurie: Vin vacanțele! vin vacanțele! De asemenea par'că-mi trec prin minte fel de fel de jocuri și de comedii ce formează obiectul ocupațiunii lor, cînd timpul de a fi cu totul liberi a sosit.

Și profesorii mi se pare că-i văd resuflînd cu mulțumire, cînd se gîndesc că mai au puțin de lucru și că cele două luni de dorită libertate sunt aproape.

Fruntea lor își mai descrețește din cutele seriosității și ale aerului sever, ce aveau, și dinșii abia așteaptă scăparea spre băi sau pe la satele și pozițiunile ascunse ale munților noștri.

În sfîrșit, dacă școlarii și profesorii sunt de comun acord asupra vre-unui lucru, care-i privește de o potrivă, apoi de sigur vacanțele sunt de pus în prima linie.

Ei se despart acum obosiți, plecați chiar, unii pe bănci, alții pe catedra lor, pentru a se întîlni peste două luni înarmați cu puteri noi de lucru, cu puteri noi de perseveranță la care îi va chema datoria de discipoli și apostoli.

Dacă m'am apucat să scriu ceva despre vacanța cea mare, am făcut-o spre a da drumul gîndurilor ce mă stăpînesc despre ea, și care se rapoartă la însemnătatea

ei, și la felul de ocupație al elevilor și al profesorilor în timpul ei.

Primul lucru care mă isbește este de ordine cu totul naturală: este puterea cea mare a razelor solare cari în timpul verii sunt dușmanii înverșunați ai studiului și ai muncii. Intru în clasă acum în Iunie și mi-e foarte greu să țin multă vreme atențiunea școlarilor încordată asupra unui lucru. Un aer mizerabil, încărcat de produse ale arderii animale, de o căldură adormitoare, stăpânește în timpul zilei clasa și o toropeală de neînvinș se respindește și asupra școlarilor și asupra institutorului. Cască unul, altul, unul moțae, la mulți le picură sudoarea... și studiul stă pe loc ori abia se mișcă. Dar în Iulie ce ar mai fi, dacă am avea aceleași societăți de școlari închise între cei 4 păreți ai clasei, luptându-se și căzind învinși sub puterea cea mare a razelor călduroase ale soarelui?

Să ne uităm apoi la produsele pământului, la plante care și ele urmează drumul de creștere și apoi de declin al vieții, ca și noi locuitorii acestui mare glob, că au anumite durate în care parcă staționează și care nu sunt altceva de cit epoci de repaos ale existenței lor. Iarna, vegetațiunea dormită și seva neputînd circula, dă un ton de nemișcare, de repaos copacilor goi, care în primăvară vor continua mai departe creșterea, și ast-fel urmează neschimbat unei legi eterne de armonie.

Va să zică, cea ce se întimplă cu planta în dezvoltarea ei, se referă și la om, care nu poate scăpa de sub influența aceluiași legi. Cea ce pentru muncitorul de rînd este duminica — zi de odihnă, de repaos, pentru a-și lăsa în nelucrare forțele fizice ca să le aibă mai elastice și mai ascultătoare a doua zi, — aceeași este vacanța pentru cei care studiază.

Creierul este organul cel mai fin și cel mai anevoie

de stăpinit; căci este greu să poruncești aceluia care tocmai el poruncese. S'a încărcat, a primit o sumă de cunoștințe, atunci îi trebuie dat răgaz, întâi pentru ca să le poată reîmprospăta pe toate căile, și al doilea pentru că dacă s'ar mai depune noi cunoștințe ar trebui ca să consume prea mult și să lase corpul sărac de sânge pe care îl va fura și-î va întârzia sau chiar zădărnici educațiunea fizică.

De aci plecînd nu trebuie lăsat nici o dată creierul să muncească singur; căci va cheltui prea mult din materiile care repară și întrețin funcțiunile vieții și va sărăci fizicul care ne costă mai mult de cit toate. Astăzi s'a adevărit cu totul zicătoarea latinească, din care reese și cerem mai întâi sănătate trupului, fără care sufletul lincezește și agonizează. Deci, ca să ne putem desvolta liber și dupe toate privințele trebuie să ținem multă socoteală de însemnătatea vacanțelor, care ese la iveală din cele zise.

Știu că și elevii și profesorii ne mișcăm cu trupul, îl supunem la cite-va reguli ale educațiunii fizice, chiar pe timpul studiului prin plimbări, gimnastică, înot, călărie, dar cazurile nu sunt dese și pe urmă în acel timp s'a ținut mai mult cont de intelectual de cit de fizic. Și aceasta reese făcînd socoteala orelor de clasă, a celor de meditație acasă, apoi a timpului de joc și mișcare, lăsînd la o parte somnul care repauzează și corpul și spiritul, și vom vedea că cea dintîi întrece cu mult pe cea din urmă.

Așa; ca să fiu de tot practic în cugetările mele:

	<u>Ore</u>
Studii în clasă.	5
Meditații acasă.	2—3
Total.	<u>7—8</u>)
Mișcări, jocuri	4—5)
Mai mult ca intelectual	<u>3—3</u>)

Și să nu credeți că majoritatea copiilor noștri învață jucându-se. Nu! Li se amorțește judecata, li se timpește memoria, li se macină facultatea intuitivă, și mizeria intelectuală ast-fel survine mai curînd, și cu ea cea corporală. În multe școli, învățămîntul intelectual este exclusiv. Acolo școlarii aū și mai mult de lucru. Sunt și mai torturați.

Deci, dispozițiune salutară este vacanța și părinții cari se opun, fac o crimă mare, și vor fi pedepsiți chiar în copilașii lor; căci li se va întrerupe acestora o dezvoltare dreaptă, de la care nu trebuie să lipsească nimeni. Și pentru acei părinți și profesori scriu acum, că este o greșală neertată de a-și mai tortura copilașii pe vacanță prin învățarea cunoștințelor din clasa viitoare sau chiar din clasa trecută, căci a rămîne mereu sub imperiul unor cunoștințe cu cari creerul s'a ocupat totdeauna este a-l vătăma, a-l plictisi, și a-i strica jocul lui natural.

Și pentru acei părinți am insistat acum, cînd cunoscută este importanța cea mare ce are răgazul în educație, că *fortifică intelectualul și continuă dezvoltarea fizicului oprită sau micșorată în timpul studiului.*

*

Dar, dacă recunosc utilitatea vacanțelor, am și vederile mele asupra întrebunțării lor de către educatori; căci vacanță nu însemnează desfriul libertății, și ori ce gînd pedagogic trebuie să-și aibă aplicarea lui și aci.

Cum vor trece două luni de vacanță, așa fără nici un căpătii numai în jocuri și nebunii, numai în plimbări și absorbiri?

Eū sunt de părere că majoritatea discursurilor de la sfîrșitul anului în loc de a fi inscenări de fraze fără căpătii, de file rupte din istorie, din religie, din alte științe, sau din mai știu eū ce, să conție mai mult un material practic pentru părinți și școlari, în care să se

arate linia de purtare și a unora și a altora; căci ce vor folosi toate acele idei care nu le înțeleg școlarii săi acele fraze cari numai didactice nu sunt, cînd nu privesc sfera de activitate a institutorului?

Acesta să fie ca preotul, care predicînd morala lasă la o parte cea ce nu-l privește și se înalță cu mintea la acela care este tipul perfecțiunii și către care este îndreptată toată atenția lui.

Da, institutorul să aibă pururea înainte icoana moralității și să împingă către ea, nu prin silă și rea voință, ci prin atragere și bunătate și pe părinți și pe elevi.

Se va zice:

«Deacuma două luni de zile vom sta unii departe de alții, școlarii și profesorii. Aceasta este o vreme frumoasă pe care însă nimeni nu trebuie s'o cheltuească zadarnic. Știți, dragi copii, că timpul măsoară viața, iar aceasta se socotește după fapte. Cu cit faptele vor fi mai bune, mai cinstite, cu atît și viața va fi mai plăcută și mai lipsită de multe supărări. Vă aduceți aminte de toate istorioarele ce ați învățat împreună aici. Ați văzut cit de mult prețuește ascultarea de părinți. Cu ea vă ajutați la faptele bune și de cite rele nu vă va scăpa? S'ar fi inecat Florea, dacă ar fi ascultat? Și-ar fi ars mîinile Matei, dacă ar fi ascultat? etc... Vedeți, vacanța vine și trebuie să ascultați cum s'o treceți, ca la întoarcere să nu avem de însemnat nici un lucru rău din partea voastră.

«Veți merge acasă, lingă părinții voștri, cari vă vor spune multe în această vreme. Unii din ei sunt plugari, vă veți duce cu dinșii la cîmp și acolo veți căpăta noi lucruri trebuincioase. Alții sunt meșteșugari, două trei ceasuri pe zi veți sta pe lingă ei și le veți ajuta să sfîrșească mai curînd munca, și aceasta vă va face mult bine. În sfîrșit, cei mai mulți sunt negustori,

slujbași ai țării, copiii le vor ajuta în prăvălie unele ceasuri, sau vor sta cu mumele acasă, alergând în coace și în colo după cele trebuincioase.

Părinții vă vor lăsa să vă jucați cu zmeul, de-a poarca, de-a bătuta, etc... vă vor da voie să alergați, dar toate cu măsură. Imprejurul orașului este un cimp, o pădure, acolo vă puteți găsi frumoase locuri de joc, acolo aerul e mai curat, mai bun de respirat.— Feriți-vă, vă vor spune mereu părinții de copii cei răi. Nu vă adunați cu dișii. Tot ce vă poate aduce rău, nu faceți. Vorbele proaste, insultele, bătăile nu sunt pentru voi. Feriți-vă de ele.

Cînd vă întoarceți de la joc obosiți, nu beți apă rece. Vă strică peptul și vă îmbolnăvește. Știți ce a suferit călătorul obosit, din pricina apei celei rece.

Acum e cald. Vă feriți de a intra în apă asudați. Cine nu știe inota să nu se depărteze de mal. În apă, jucați-vă, inotați, dar nu stați mai mult de 10 minute. Băile lungi vă fac rău în loc de bine: vă slăbesc și apoi vă doare capul.

Unii dintre voi se duc la băi. Să se plimbe mult. Coconașii aceia să lase obiceiul de a se scula tîrziu. Știți ce zicea bunul Franklin: «Culcarea de vreme și scularca de dimineată e o regulă de aur». Să umble, să strige, să alerge acești domnișori mici. Numai așa se vor îngrășa și roși la față.

De acum încep să iasă poamele. Feriți-vă de a le minca necoapte; vă aduc friguri și dureri de stomac, ba chiar și alte boale mai rele, și moartea chiar.

Cîntați seara, mai cu seamă între mai mulți inși, ce ați învățat la școală. Veți face plăcere părinților. Spuneți poeziile cari vi le aduceți aminte. Dați-vă din cînd în cînd unii altora socoteli, teme, cite o bucată de citire noă, și veți vedea ce frumos va trece vacanța.

«Unii, cei mai bogați, puteți ruga pe părinți să vă

cumperc cartea *Istoria unui duminicatul de pîine*, de Eniù Bălteanu și cite o carte de «*Riureanu*» pe care le puteți da să le citească și cei săraci, ori din cărțile despre care v'am vorbit cînd s'a sfîrșit examenele noastre.

«Nu uitați să vă rugați lui D-zeu și să mulțumiți părinților și la toată lumea care vă face bine.

«Feriți-vă de a asculta de sfaturile rele ale servitorilor, și părinții voștri chiar vă vor feri de ei, nelăsînd să stea cu voi de vorbă de cit pe cei mai bătrîni și cinstiți.

Lucruri streine nu vă însușiți. Prin pomi nu vă urcați. Lăsați pasările să-și vază de puii care vor stărpi mai tirziu omizile și insectele vătămătoare.

Pe cîmp, în păduri, acolo unde găsiți animale, plante; lucruri necunoscute, întrebați despre ele, cum se chiamă, priviți-l, cercetați dacă aduc folos sau pagubă. Și o zic asta mai cu seamă că mulți dintre voi nu sunt în stare să deosebească multe din ce a lăsat cel puternic pe pămînt. Acelora le spune să se ferească de a umbla cu plante necunoscute, de a gusta din fructele lor; căci le poate aduce moartea. Și tutunul încă urîți-l, etc.

În sfîrșit, nu uitați, dragă copii, pe vacanță mai mult joc de cit carte, și fără a supăra pe nimeni și mai multă observare a lucrurilor noi ce vedeți.

Un ilustru profesor frances, vorbind în chestiunea vacanțelor, îndeamnă pe părinți să-și ducă copiii prin atelierile orașului și să le arate tot felul de obiecte, de mașini, de care chiar să se folosească pe cit pot. Ast-fel li se va înlesni studiul.

Eu aş îndemna pe părinți să facă acest lucru, dar la noi asemenea atelier lipsește și cele ce avem în stare rudimentară, copiii se deprind să le cunoască mergînd pe la camarazi lor.

Un lucru util, este lucrul manual. Ori-ce localitate trebuie să aibă ceva caracteristic ei și care poate fi fo-

losit; dar suntem în urmă mulți profesori în această privință și iată că facem pe copiii să pearză un bun isvor de muncă agreabilă.

Ast-fel îndemnați și stimulați părinții, vor putea ocupa pe copiii lor cu toate care *le vor întări cunoștințele căpătate, le vor desvolta și cultiva fizicul, și vor pune o bază pentru solidul edificiiu al moralității.*

*

Dar pe mine nu mă privesc numai școlarii. Imă pun singur întrebarea ce va trebui să fac pe timpul vacanței, în ce să-mi perd atâtea zile, ciștigindu-le adică, prin o bună întrebuințare. Și această întrebare o pun pentru toți învățătorii tinerimii.

Știu că o parte bună își vor ocupa și spiritul, fortificind și corpul prin noul mod de viețuite în pozițiunile pitorești ale țării noastre. Știu aceasta, pentru că ori cit ne-ar încinta și atrage priveliștile naturii, simțim în noi uritul de la o vreme, uritul care face victime mai cu seamă, unde lipsește ocupațiunea.

Atunci intervine gândul de a varia tablourile, de a schimba locul în spațiu prin excursiuni mai apropiate, sau mai depărtate, pe care nu pot de cit să le recomand tutulor aceloră care vor să-și îmbunătățească cultura materială — cunoștințele. Acesta este modul cel mai firesc de a le dobîndi. Cite noțiunii nu capătă omul — ori cit de experimentat ar susține că este, cînd părăsește zona strîmă a orașului și pornește la sute de kilometri departe.

Chiar în țara noastră, săracă de industrii întinse, sunt cite-va stabilimente industriale cari trebuie să se viziteze. La munți ca și la cîmpie sunt atitea lucruri de cîștigat care se leagă cu multe din științele noastre. Geografia, istoria, botanica, zoologia, geologia, etc., le

consultăm cu succes în marea carte a naturii. Și tocmai pentru că chemarea noastră este să împrietenim pe om cu natura, să-l facem să o ciștițe, trebuie mai întâi noi să o cunoaștem în lărgimea ei. Iată timpul vacanțelor venit, care mărește cercul cunoștințelor noastre foarte ușor și ne invită să nu-l perdem fără folos.

În această vreme, ne va mai rămâne încă un ceas pe zi în care să mai stăm de vorbă și cu cărțile noastre de didactică, să ne reîmprospătăm principiile ei trebuincioase în școală, ne va mai rămâne cite-va momente în care să ne gândim asupra drumului făcut și al mijloacelor pentru îmbunătățirea școlii, vom putea în sfârșit să începem pregătirile pentru lupta din anul viitor, pregătiri cari edifică creerul și nu strică întru nimic.

Atunci este vremea ca în conferințele școlare, cel puțin ale învățătorilor, să stringem relațiunile de intimitate ce trebuie să existe între membrii unui aceluiași corp, și să dăm o expunere clară asupra multor chestiuni ce încă mai controversază în învățămînt.

Și ca să sfârșesc cu aceste vederi asupra zilelor de *ședere de qiaba*, cum le califică mulți cari nu pot înțelege rolul lor (de și este foarte simplu) voi spune profesorilor ca și pentru elevi:

Mai multă petrecere în profitul educațiunii fizice, dar și plăcute și utile observațiuni în natură și pe cărți, în timpul vacanțelor care fermecător ne surid, cu toată căldura copleșitoare a verii.

Grig. Teodosiu

Institutor

1894, Oltenița

CARTIČICA FURNICILOR

său

Introducece cum se poate face în mod rațional creșterea educatorilor, de Christian G. Salzman și tradus în românește de P. Gîrboviceanu

Ce trebuie să învețe un educator ?

Intrebarea e numai, cum să se procedeze cu copilul, că să vrea binele. Aceasta e pe de o parte un ce anevoios, iar pe de alta nu e anevoios, și depinde după cum începe cineva.

După experiența mea se cer pentru aceasta două lucruri :

1) Ca să se spuie copilului tot d'auna adevărul și să i se dea o justă idee despre datoriile sale.

2) Ca să-l aducă acolo, în cât să înțeleagă bine adevărul.

S'a ajuns aci, atunci el vrea binele și nu e nevoie de cât să i se aducă aminte din când în când, ca ast-fel să-l abată de la rătăcirile, cari bine înțeles nu pot lipsi.

Invățătorul să fie tot-d'auna drept în sfaturile sale ! Copiii au un simț foarte fin pentru adevăr, care le face cunoscut însă și ori ce neadevăr. Așa dar, cine vrea să-și conducă școlarii spre bine cu neadevăruri, și va greși desigur țelul.

Nu plânge copilul meu ! zicea o mamă, — care mergea pe câmp cu un copil al său ce plângea, căci pe aici sunt șoareci, ce ies din pământ și te mușcă, dacă te aud plângând !

Cine nu vede neadevărul și neînțelepciunea unei asemenea observațiuni ? Copilul tăcu pentru un moment. Mai pe urmă însă scotînd câte-va țipete și neivindu-se

nică un șoarece, atunci începu să plângă și mai tare ca înainte.

Procedează oare mai bine acei învățători, cari promit recompense școlarilor, dacă 'și împlinesc datoriile și 'i amenință cu pedeapsă dacă se abat de la ele și care se aplică foarte rar, — de cât mama ce 'și amenință copilul, cu mușcătura de șoarece, dacă va mai plânge?

Mai departe, nu cad oare în aceleași greșele acei învățători, cari impun școlarilor datoriile la care nu sunt obligați? Nu sunt oare siliți ca să aducă numai argumente false spre a 'și motiva a le lor pretențiuni? Vrei de exemplu, ca să faci pe mincinosul tău școlar să vorbească adevărul, atunci poți să-i spui, că la fie-care minciună 'i vei da o palmă, ceea ce să și faci. Ce vei face însă cu aceasta? El se va amări contra ta, iar inclinarea spre minciună va rămîne.

Sau vei putea să-i spui, că acel ce minte fură și dacă va continua să mință va deveni un pungăș și va fi spânzurat.

E oare aceasta un adevăr?

Sau poți să-i spui ceva mai serios: Băete! Dacă minți nu te mai crede nimeni. Aceasta e adevărat și cum că e adevărat o pricepe copilul foarte ușor.

Însă, dacă cine-va vrea ca să esplice copilului obligațiunea de a se abține de la ori și ce mișcare în aer liber și să stea în liniște opt ore zilnic, cum va putea începe aceasta fără să spună neadevărul? Și cum se poate presupune, ca un copil să creadă ceea ce nu e adevărat și să lucreze după aceasta?

Dacă vrea cine-va ca copiii să înțeleagă adevărul după care au să lucreze, să nu uite nică o dată că n'are înaintea sa bărbați, ci creaturi, cari sunt în formațiune și cari n'au încă rațiunea dezvoltată. Toate discursurile, toate principiile abstracte, care se pot pricepe nu-

mai cu rațiunea n'aū nici un efect. Copiii nu pricep nimic din ele.

Ei aū însă pasiunea de a imita, care îi face capabili de a imita tot ce le place. Aceasta trebuie să se aibă în vedere. Să li se prezinte în narațiuni adevărate sau închipuite modele de chipul de a lucra și la care vrea cine-va să-i aducă și să le descrie cu atâta viață în cât să le crează ca prezente înaintea lor și cu atâta atracțiune, în cât să se decidă de a lucra și ei tot așa. Pe lângă aceasta să se ferească de a face aplicațiuni la ei și să-i îndemne de a lucra și ei tot așa, căci copiii trebuie să-și facă *propria lor voință*. Dacă se lasă de a face ei înșiși aplicațiuni asupra lor dacă se decid de a lucra în chipul espus, atunci ei fac *propria lor voință*.

Eū am făcut multe experiențe despre eficacitatea unui ast-fel de învățămînt. Adesea, nu tot-d'auna, însă adesea, când eram bine dispus de a descrie școlarii *in lecțiunile mele de morală* câte un exemplu cât se poate de intuitiv, după terminarea lecțiunii se grămădeau împrejurul meu și mă rugau: Părinte! Permite-ne să lucrăm și noi tot așa.

Copiii aū mai departe Inteligență, care pricepe ce i se descrie în mod intuitiv și aceasta trebuie de asemenea să se aibă în vedere. Să se caute de a li se face cât se poate de clar obligațiunea de a lucra așa și nu altfel. De îndată ce aū priceput aceasta, ei se și hotărâsc de a lucra conform ei.

Pentru aceasta e nevoie de o anumită aptitudine, ce se dobândește numai prin exercițiū. Nu e dispus cineva însă la aceasta în toate timpurile și de aceea procedează foarte bine, dacă 'și amână lecțiunea, până când se simte dispus. Atunci poate să facă minuni.

Din multele experiențe, ce am făcut în această privință, vreaū să arăt numai una, pe care am avut ocaziune s'o fac de curând. Decâtva timp școlarii mei aū

căpătat reaua deprindere de a'și pierde cheile de la dulapuri și de la cufere. De oare ce aveau la dispozițiune un lăcătuș, care le făcea imediat cătetrei chei de o dată, de aceea nu puneau nici un preț pe ele. Eu puteam să le fac pentru aceasta aspre admonițiuni și să-i pedepsesc pentru pierderea cheilor și să fac și altele, care n'ar fi putut să producă nici un efect. Inșă, toc-măi pentru că am prevăzut, că toate acestea nu vor folosi la nimic, de aceea măi bine nu le am făcut nimic și i-am lăsat să deardă atâtea chei, câteauă voit. In fine 'măi a venit în minte, cum să le pot face clar obligațiunea de a 'și păstra cheile.

O dată când sta la rând inaintea mea le am arătat o chee zicându-le: Fiți atenți! Vreaū acum iubiți amici, să vă fac o lecție asupra cheei. Materialul din care e făcută cheea de obiceiū e de fer. Observându-i forma deosebim următoarele părți, etc.

Toate acestea le ați știut deja, acum vreaū să vă spun încă ceva, cea ce trei părți din voi cel puțin nu știū și anume ce e *în realitate o chee*. Dacă ați fi știut aceasta, atunci ați fi pus măi mult preț pe chee.

Fiți atenți! (Vorbele următoare s'aū pronanțat rar și cu accent). *Cheea e mijlocul de a deschide aceea ce e închis*. Așa dar, dacă perd cheea de la garderobă, acel care o găsește posedă mijlocul de a'măi deschide garderoba. Perd măi multe chei, atunci servitoriī, lucrătoriī, cerșetoriī, cari intră în casele noastre capătă mijloace de a ne deschide garderoba. In cazul acesta ar fi măi bine, dacă nu l'aș închide de loc, căci nu m'aș măi osteni cu inchiderea și deschiderea. Inchiderea ar fi în tot cazul zadarnică. Cum că e posibil ca cineva să nu-și peardă cheea, aceasta o probează checa ce o am aici și pe care am făcut'o în 1766 și care are prin urmare o etate de 40 de ani.

Cu aceste cuvinte m'am depărtat și 'i am lăsat să judece și ei singuri.

Resultatul a fost că perderea cheilor a încetat imediat și că de aproape două luni nici unul din școlarii mei n'a mai fost nevoit să-și facă altă chee.

Și in ce constă oare puterea miraculoasă, care a produs un asemenea efect ?

I. In aceea, că prin felul de introducere al cuvintării mele i-am captivat și i-am făcut cu totul atenți. Ce ar fi putut să producă cele mai serioase observațiuni, dacă n'ar fi fost atenți asupra lor ?

II. Că i-am făcut să cunoască bine valoarea cheilor și datoria de a le păstra.

III-a. Că i-am adus acolo să priceapă datoria de a păstra cheile și s'aun decis să și facă aceasta.

Le am ținut această cuvintare in public, fiindcă se referia la o greșală aproape comună.

Să se feriască cineva de a proceda tot așa, când e vorba de a indemna pe un singur școlar să-și îndeplinească datoria, sau să se lase de un viciu.

Prin aceasta 'și va greși totul, căci efectul observațiilor publice ce privesc numai o persoană e totdeauna o *rușinare*, ce produce un fel de zăpăceală, care face pe școlarii incapabili de a fi atenți. Adesea ori se produce prin aceasta și un fel de amărăciune contra învățătorului și care dă naștere la principiul de a nu asculta la observațiunea făcută.

Mai departe copiii au Sensibilitate, ce trebuie de asemenea folosită.

Și aceasta se face, dacă cineva exprimă cu tonul și fisionomia cea ce vrea să spună. De oare ce am vorbit mai sus asupra acestei chestiuni, cred că e zădărnice de a mă vorbi în amănunțimi. Amintesc numai, că e foarte important lucru de a lucra cu tonul și fisionomia asupra copiilor, cari nu sunt in stare de a

putea pricepe argumentele rațiunii. Cine pricepe aceasta e în stare de a produce prin o singură privire, prin un singur cuvânt ce exprimă mulțumirea sa sau nemulțumirea mai mult de cât un altul prin o nesfârșită cuvintare.

Observațiunile ce se pot face asupra acestui fel de educațiune le prevăd dar le trec cu vederea, căci ori și ce om cu minte le poate combate cu ușurință.

O obiecțiune însă n'o pot lăsa nediscutată.

Se va zice, că omul trebuie să se deprindă de a asculta, dacă e să trăiască în societatea umană. Ce va deveni societatea ai cărei membri sunt deprinși de a nu face de cât a lor voință? Revoluțiunile, schimbările de stat, omorurile de regi, ce s'au întâmplat în zilele noastre, nu sunt de cât fructele unei educațiuni liberale ce se dă acum școlarilor.

Iubiți amici! Nu vă prea animați așa! Gândiți-vă numai la femeile din N. despre care v'am vorbit mai sus și care mor de boale de nervi, de când școlarii în Schnepfenthal se scaldă în apă rece! Transformările de stat și Omorurile de regi stau cu educațiunea liberală în așa legătură, după cum stau boalele de nervi ale femeilor din N. cu băile reci ale școlarilor din Schnepfenthal. Cum? Sunt oare faimoșii revoluționari educați după metoda recomandată aici? Sau s'au destins prin insubordinare acei cari au fost educați astfel? Și dacă din o sută a fost unul, ce e cu asta? Să se caute de a se convinge tinerii (și cât de ușor e aceasta!) cum că e datoric de a urma prescripțiunilor acelora, cari le sunt puși ca să-i conducă acolo, ca ei însuși să facă legi de a lucra ast-fel și că e bun lucrul acesta. Ei vor fi atunci totdeauna inclinați de a urma poruncile superiorilor lor, fără ca să mai fie nevoie de a le da la ori și ce ocaziune argumente pentru aceasta.

Bine înțeles, eu presupun, că un *învățător înțelept* nu își va trata elevul în mod arbitrar și că nu îi va da

porunci, ce nu se vor întemeia pe adevărate argumente. Negreșit, trebuie să recunosc, că școlarul probabil va ajunge în viitor în pozițiune, când se tratează în mod arbitrar și nerațional. Ce e de făcut însă atunci? Trebuie să tratăm copilul nerațional pentruca să se poată deprinde cu tratarea nerațională, ce 'l așteaptă în viitor? Aceasta ar fi în adevăr o curioasă pretențiune.

Să-l prepare la aceasta și să-i arate cu exemple ce fel de tratament arbitrar trebuie să-i placă omului adesea și să-l facă să priceapă datoria ce o are de a se supune ei, atât cât depinde de un conducător arbitrar și să nu pretindă de la noi un fel de tratament pe care îl credeam nedrept.

Așa dar, vreți voi iubiții mei amici, ca să vă dedați educațiunii, atunci trebuie neapărat să învățați de a prezenta copiilor veritățile practice așa de clar, în cât să le priceapă, să le primească, să-și facă lege din supunerea lor și prin aceasta și fac propria lor voință. Îi deprindeți însă ca să vă facă numai voie prin felurite meșteșuguri, atunci întreaga voastră moralitate e o moară de vânt, care nu mai umblă, de îndată ce va fi mutată dintr'un loc înalt într'o vale unde vintul nu are nici un efect. Vreți să le spuneți adevărul, fără ca să vă interesați dacă 'l pricep, atunci educați copiii la care nici un sfat, nici un îndemn nu mai poate avea efect și de care vă plângeți, că predicați tot d'auna în pustiū. Cauza acesteea nu constă în urechile lor, ci în vorbirea voastră cea înceată, fiind că n'ați învățat să vorbiți așa ca prin urechi să se pătrundă în suflet.

Așa dar, în loc să vă munciți mintea cu principiul suprem al moralei mai bine lucrați ca copiii să priceapă și să primească veritățile practice, ce au o valoare generală.

Câștigul ce rezultă din aceasta e mare,— foarte mare. De îndată ce copilul vrea binele, atunci se educă el in-

suși și cinci zeci de copii, cari vor binele sunt mai ușor de condus de cât unul singur, cărui nici nu i-a trecut prin minte să devină bun. De îndată ce un copil vrea să învețe o limbă, el o învață și într'o oră face mai mult progres, de cât un elul, care nu vrea s'o învețe cu toate că i se dă lecțiunii de dimineața și până seara.

A sosit timpul, când se manifestă la copii dispozițiune pentru lucrări abstracte, atunci să se caute de a se da verităților practice, ce li s'au predat până acum o sancțiune mai înaltă și anume spunându-le, că ele sunt *voia lui Dumnezeu*. Cum să se înceapă aceasta, cred că am arătat în al meu *Enric Gottschalk* și o voi arăta mai amănunțit în *studiul religiunii creștine*, — lucrare pe care sper s'o public cât mai curând.

Mare valoare are însă și modul de predare al învățătorului. El trebuie să știe de a vorbi cu convingere și pătrundere, ca auditorii să se convingă că tot ce spune crede el însuși din adâncul sufletului și să știe de a susține adevărurile cu ast-fel de argumente, ca ei să nu mai aibă nici o îndoială asupra lor.

Planul cum trebuie să se formeze educatorii

Mai întâi de toate să se înființeze o școală pentru educatori. Să se cheme cei mai renumiți educatori din toate părțile lumii și să se angajeze ca profesori de Pedagogie, dându-li-se ca salariu 3500—5000 lei anual așa ca să nu sufere. Să se angajeze încă și un profesor de Anatomie și să se aibă grijă să nu lipsească cadavre la care poate să arate tinerilor educatori construcțiunea corpului uman. Să se mai angajeze și un profesor de

Medicină, care să țină lecțiuni asupra boalelor de copii și să arăte și mijloacele cele mai potrivite de vindecare. Să se înființeze o bibliotecă în care să se găsiască toate scrierile, ce au fost compuse asupra educațiunii de către Greci, Romani, Francezi, Englezi, Italieni, Germani, Danezi și Suedezi, ca ast-fel tinerul educator să poată fi pus în pozițiune de a 'și însuși o părere multilaterală asupra misiunii sale. Să se creeze și o *sală de lectură* în care să se poată găsi toate revistele ce apar în Germania și dacă e posibil și cele ce apar în țările culte ale Europei, ca ast-fel să se poată ști în dată dacă cineva a mai inventat ceva nou în arta educațiunii. Dacă e posibil să se creeze și un *teatru*, în care educatorii să represinte lunar câteva piese, ar fi foarte bine, căci s'ar deprinde cum să aibă mina, tonul și ținuta corpului. Neapărat trebuincios însă ar fi și angajarea unei grădini în care să se cultive pe cât e posibil, toate plantele ce produce pământul. Esecutarea acestui plan va costa de sigur mari sumi. Educațiunea însă nu e tot ce poate fi mai însemnat pentru stat? Oare n'ar suporta cetățenii cele mai grele dări, dacă ar cunoaște binefacerile educațiunii, dacă s'ar uni scriitorii și predicatorii ca să-i facă să priceapă importanța ei? Nu 'și va deschide regele comorile sale ca să sprijine un asemenea institut, care va aduce statului rezultate așa de importante?

A face un asemenea plan aș fi fost capabil poate acum 40 de ani, când sângele circula mai repede în ale mele vine, iar în creeri mele se nășteau planuri peste planuri, fără ca să mă neliniștesc, dacă s'ar putea realiza în lumea reală. Acum, când sângele circulă mai încet, mi se presintă felurite îndoieli contra acestui plan.

Maî întâiu cred, că ar fi greu de a aduna sumele necesare pentru facerea unui asemenea institut. Al

doilea, chiar dacă s'ar realiza va trece atâta timp, în cât tinerimea de acum ar crește, fără să se bucure de binefăcătorul ei efect. Aceasta va fi de sigur o mare pagubă! Al treilea, mărturisesc, că chiar dacă se va reuși, statul va căpăta o mulțime de educatori cu o cultură multilaterală, cari vor putea să scrie și să vorbească multe asupra educațiunii, însă, că va fi vre unul în stare să educe un copil cum se cuvine, despre aceasta mă indoiesc foarte mult.

Așa dar, vreați ca acest plan, care se poate citi cu plăcere, dar care se poate greu realiza mai bine să-l las la o parte și să presint fie cărui, care vrea să se dedice educațiunii un altul mai ușor și care se resumă în următoarele cuvinte: *Educă-te pe tine însuși!*

Acesta are avantajul, că e simplu și costă mai puțin bani și căț imediat după citirea acestei scrieri poate fi realizat de toți câți au puțin simț pentru aceasta și va forma educatori, cari nu numai că vor scri și vorbi despre educațiune, ci vor putea să educe și ei în realitate.

Cine crede, că poate să învețe ceva de la mine să fie atent asupra observațiunilor, ce i le voi da pentru propria educațiune.

1. Fii sănătos!

Un om bolnav e un om nenorocit. Toate ocupațiunile îi sunt grele, însă nici una ca educațiunea. Într'o stare bolnăvicioasă e cine-va foarte nervos, orî ce ușurință și necuviință a tinereței naște indignațiune. Așa dar, trebuie ca cine-va să se simtă foarte rău într'o societate, unde domnește ușurința și necuviința fiind-că în orî și ce moment se crede ca insultat de ea, și cum vrea să-i poată educa când se află într'o continuă stare de impresiuni neplăcute? Toate observațiunile sale vor

fi pline de amărăciune sau espuse cu un ton tremurător. Acestea nu vor avea nici un efect, iar acelea vor fi vătămătoare. Multele plângeri ce trebuie să auză cineva asupra insubordonanței tinerimii provind din cauza stării bolnăvicioase a educatorilor. Și cum crede cine va că poate educa copii sănătoși, în timp ce el e bolnav? Când se cere: *fi sănătos!* se va zice, că e o pretențiune absurdă. Să fie sănătos, se înțelege, că vrea ori și cine. Depinde însă sănătatea de la voința mea? Bine înțeles. Presupunând numai, că nici unul din membre nu e vătămat și că nu-ți ai slăbit corpul cu escesuri, atunci poți să fii sănătos, dacă vrei numai în serios aceasta. Voința serioasă are asupra corpului o puternică influență. Fortifică-l numai puțin câte puțin; fii cumpătat și sobru; dedică ziua muncii, iar noaptea repausului; și dacă cu toate acestea începi să devii bolnăvicios, atunci în loc să îți ieși refugiul la farmacie, mai bine să cauți de a afla cauza boalei. Și poți aceasta, dacă reflectezi asupra felului tău de viață de până aci. Ai descoperit cauza boalei, atunci îți va fi ușor să-ți ajuți cu mijloace foarte simple. Indispozițiunile de exemplu, care provin din cauza încărcării stomacului, se înlătură adesea prin abținerea de a mânca. A discuta mai amănunțit asupra acestui lucru, nu-mi vine la socoteală și anume din cauză, că s'ar părea că vrea să fac pe medicul, ceea ce nici o dată nu-mi a trecut prin minte. Fie care să-și cunoască natura și să cerceteze din ce cauză s'a bolnăvit și în urmă să studieze cele mai simple mijloace de a se vindeca, așa că va putea să dobândiască o complectă sănătate.

Cu mine nu se poate așa ceva! aud zicându-se de mulți. Iubite Amice, încearcă numai și sper că da. Cunososc mai multe persoane, cari au trebuit să se nevoiască mult cu suferințele trupesti, însă prin îndeplinirea acestor simple prescripțiuni au ajuns să se bu-

cure de o complectă sănătate. Nu se poate face nimic cu tine din cauză că-ți lipsește simțul pentru adevărata îngrijire a sănătății, sau fiind că corpul ți e construit defectuos, sau fiind că printr'o cauză oare care ți s'a vătămât ceva; atunci te consilies să renunți la misiunea educațiunii și să te dedici ori cărei alte misiuni.

Ea ți va fi foarte împovărătoare și tu cu toată buna voință vei face mai mult rău de cât bine.

2. Fii tot d'a una vesel!

Intr'o oră veselă e cineva a tot puternic între ai săi școlari. Ei se alipesc de noi cu tot sufletul, ne pricep toate vorbele, ne ascultă toate observațiunile.

Dacă poți să fii tot d'auna vesel, atunci n'ar fi altă ocupație mai ușoară ca educațiunea; sunt persoane, căror veselia le e înăscută și ori și ce le apare din partea zimbitoare Aceștia n'aū nevoie de îndemnuri, din contră trebuie să le amintesc, că e nevoie și de seriozitate în educațiune, daeă vor să-și afirme autoritatea și să procure efectul necesar admonițiunilor lor.

Numărul aceloră însă, cari sunt dotați de la natură cu veselia e foarte mic; cei mai mulți sunt din contră aplecați spre încruntare și de aceea se află într'un fel de dispozițiune sufletească nemulțămitoare. Cum că în această dispozițiune neplăcută educațiunea devine foarte grea și folosește puțin, știe ori și cine și de aceea simte nevoia de a căuta veselia. A și o procura nu e însă așa greu, după cum cred poate unii.

Să se caute mai întâiū cauza încruntării, căci atunci va fi mai ușor de a o înlătura. O iubite cetitor! Te întreb pentru ce ești tu tot d'a una așa de încruntat?

Tu răspunzi că pozițiunea te face așa. Te înșeli amicul meu! E adevărat, că o stare oare-care e tot-d'a-

una mai favorabilă de a desvolta încruntarea de cât alta, însă adevărata cauză a încruntării se află tot-d'una în tine însuși. Un om plin de viață și cu vederi luminate, trebuie să fie în stare de a se face independent de mediul în care trăește și să cultive veselia cu de la sine mijloace. El e liniștit, chiar dacă împrejurul lui e furtună și mulțămit, chiar dacă împrejurul lui domnește nemulțumire. Un altul, cărui îi lipsește o asemenea putere și vederi e întunecat și încruntat, chiar dacă totul îi suride. Cauza încruntării se află adesea în starea bolnăvicioasă a corpului. Cine a învățat cum să-și păstreze sănătatea, se va putea apăra în contra unei asemenea încruntări.

Adesea și poate în cele mai multe cazuri rezultă și dintr'o stare bolnăvicioasă a sufletului și anume în special din reaua deprindere de a ne face idei neplăcute despre mediul ce ne înconjoară. Observați iubiți amici! Există o îndoită lume. Una e în afară de noi iar alta în noi. Cea d'ântăi e independentă de ideile noastre, iar cea-l-altă constă în ideile ce ne facem despre ea. Asupra celei d'ântăi putem puțin să lucrăm; Cea-l-altă însă e opera noastră, — noi suntem creatorii ei. Așa dar, dacă lumea din afară nu e așa cum ar trebui să fie după a ta părere, atunci procurați o altă lume, care îți suride; care te predispune spre veselie; deprinde-te de a îți face idei plăcute despre toate lucrurile, — idei liniștitoare și veselitoare și atunci veselia ta e solidă, sau cel puțin atât de solid întemeiată, cât e posibil în starea de larvă în care ne aflăm.

Să facem o încercare cu această creațiune și să vedem, dacă nu e posibil o idee plăcută și încântătoare despre cercul în care lucrăm.

Tu te miști și lucrezi într'un cerc de copii. Cine sunt aceștia? Viitorii oameni.

Cine ți-i-a dat? D-zeu, care dă toate. Cu ce scop?

Spre a-i conduce, ca să se formeze creaturi raționale, libere, active și fericite și să ți se presinte și ție ocaziune prin aceasta de a te inobila însuți.

Dar ale lor vicii? Sunt stimulente spre a reflecta asupra originii lor și asupra celor mai bune mijloace de a le înlătura.

Dar greutatea ce ți staă în cale? Să te stimuleze de a ți încorda puterile spre a le învinge.

Nerecunoștința cu care vei fi răsplătit? Procurăți ocaziune de a te exersa ca să lucrezi în mod moral.

Asemenea păreri nu sunt ele oare destul de pline da atracțiune?

Nu pricepi tu posibilitatea, cum un bărbat, care și-a câștigat o desteritate să desobicinuiască pe acei cari îi înconjoară de asemenea idei, poate să-și însușiască veselie? Inșă a putea cine-va să dobindească asemenea vederi, trebuie fără îndoială să caute a dobindi un teren pe care să poată, — lăsând la o parte vizibilul, — să-și îndrepte privirea asupra invizibilului. Aici dispăre toată neorindueala, rătăcirea și tot răul și se deschide o câmpie, unde se vede numai armonie și țeluri nobile. Aceleora care aū înclinațiunea de a dobindi un asemenea teren, le am oferit ajutorul meu în cunoscuta scriere, *Cerul pe pământ*.

Nu mă îndoiesc, că tinerii educatori, cari și însușesc ideile aflate în această scriere vor învăța să se predispună spre veselie în ale lor ocupațiuni.

3). **Invață cum să vorbești și să umbli cu copiii**

Fie-care clasă de oameni și are propria ei limbă și deprinderi, pe care trebuie să le cunoască cine-va destul de bine, dacă vrea să-i placă și să se simtă bine în mijlocul ei. De aceea savantul retras e timid și se face de ris, dacă apare în mijlocul claselor de sus și nu știe

cum să se poarte, dacă intră în mijlocul unei societăți de agricultori.

O asemenea situațiune își crează și tinerii, cari se întrețin numai cu cărți și cu bărbați în vîrstă, atunci când li se încredințează copii. Ei nu știu cum să se poarte cu ei și sunt tot d'auna în încurcătură și nu plac copiilor fiind-că societatea lor le e împovărătoare. De unde vine aceasta ? Limba și deprinderile copiilor le sunt streine.

Așa dar, căutați de a le cunoaște ! În loc de a citi multe asupra educațiunii și a asculta prelegeri pedagogice, căutați mai bine copii în a căror societate să petreceți zilnic câte-va ore. Copii se găsesc pretutindeni, unde locuiesc oameni ; îi veți întilni de sigur și acolo, unde vă aflați. Poate aveți o gasdă, un vecin, un amic sau rudă, care are copii și care va simți o plăcere, dacă vă veți întreține cu ei.

Ca subiect de convorbire eu propun mai întăiu narațiunea.

Narațiunea are pentru toți copiii atracțiune și de îndată ce o persoană care poate nara bine își deschide gura, atunci toți se adună în jurul lui, întocmai ca pușorii în jurul mamei lor. Și această năvală în jurul lui : această tendință vizibilă spre narațiune face și educatorului ocupațiunea ușoară și plăcută.

În zilele noastre, când s'au scris atâtea cărți pentru copii, nu poate să fie lipsă de material pentru narațiune. Și cea mai bună carte pentru copii pe care o cunosc e *Robinson de Campe*.

Dacă începi să narezi, observă bine cum se poartă ai tăi auditori. Auză ochii și urechele îndreptate spre tine ; te roagă, dacă e să termini, ca să narezi mai departe ; atunci e un semn că găsesc distracție în a ta narațiune. Sunt din contră somnoroși și încep să se joace și să se îmboldească unul pe altul, atunci trebuie să lip-

sească ceva. Tu vei crede poate că lipsește copiilor buna voință. Eă cred însă că te înșeli, fiind-că copiii atât, cât 'i cunosc eă găsesc plăcere în narațiuni. Lipsa constă din contră, saă în conținutul Istoriei pe care o nareză, saă în tine însuși.

Poate că subiectul narațiunii tale nu coprinde în sine nimic atrăgător pentru copii. De aceea încearcă un altul. Le captivează mai mult atențiunea, atunci ai greșit în alegerea subiectului narațiunii mai din nainte. Ferește-te numai de a distra pe copilași cu istorioare fantastice. Bine înțeles, că ei le ascultă așa de bucuroși, ca și cum ar minca prăjituri, sunt însă așa de periculoase pentru spiritul lor, ca și prăjiturile pentru stomac.

Vei observa însă, că copiii sunt abătuți și neatenți la toate narațiunile tale, atunci lipsa constă de sigur de tonul cuvintării tale și tu ești dator să te îndreptezi în aceasta cu atât mai mult, cu cât scopul narațiunii e numai de a învăța cum să vorbești cu copiii.

Câte-va observațiuni, cum să-ți îndreptezi tonul narațiunii.

Omul acesta vorbește ca o carte, se zice de obicei, când vrea să laude pe cine-va, din cauza darului său de a vorbi. Dacă convorbești cu ai tăi școlari, te consilez să nu vorbești ca o carte, ci cum obicinuește să vorbească un om în contact cu oamenii, — vorbește limba din viața comună. Dacă compune cine-va o carte și alege fie-care cuvint și expresiune și înlătură multe expresiuni din viața comună ca prea ordinare. Nu înlătura nici o expresiune din narațiune ca ordinară de care nu te rușinezi în viața de toate zilele. Prin aceasta narațiunea ta căpătă vieță și devine pentru copii atrăgătoare.

CUM PUTEM FACE PE SURDMOUȚI SĂ VORBEASCĂ CU VIU GRAIŪ

DE

L. GOGUILLOT

Profesor la Institutul național de surdomuți din Paris

PARTEA A DOA

Perioada preparatoare

Practica a arătat că înainte de a începe învățarea sunetelor și articulațiilor, înainte chiar de a provoca vocea școlarului surdomut, trebuie să i se pună organele în stare de a primi acest învățămînt. Acesta este scopul perioadei preparatoare. Obiectul ei este deci întreit :

1. Educația vederii;
2. Educațiunea tactului,
3. Prepararea aparatului vocal.

Înainte de a espune aceste trei categorii de exerciții, trebuie să vorbim despre precauțiunile de luat din momentul intrării în institut a școlarului surdomut.

CAPITOLUL I

Examenul stării fizice și intelectuale a elevului surdomut.

1. Anomaliî isbitoare — 2. Gradul auzirii. — 3. Defectele vederii. — 4. Vocea și inteligența. — 5. Instrucția, și răul semnelor și cum se fac întiile comunicării cu școlarul. — 6. Limbajul.

1. *Anomaliî isbitoare.* — Îndată ce școlarul surdomut

(1) Vezi și No. 12, anul al IX al acestei reviste.

se prezintă profesorului său, acesta, mai înainte de toate, este dator să deslege feluritele chestiuni ce avem să trecem acum în revistă.

Intia lui grije va fi să examineze starea corporală și mintală a copilului ce i s'a încredințat.

Deși examinarea fizică privește mai mult pe medicul institutului, sunt unele chestiuni de cari dascălul trebuie să se ocupe: el va observa dacă copilul prezintă vre-o anomalie fizică isbitoare, precum microcefalismul său megalocefalismul (1), asimetria (2) craniului său a feței, nedesvoltarea unui membru, starea prea defectoasă a dinților, căci orî care din aceste anomalii arată o persoană inferioară mediei celorlalte.

Profesorul va fi dator să examineze dacă școlarul său poate auzi cit de puțin. Aceasta însă o va face el numai spre a ști, dacă-i va fi cu putință să folosească acest grad de auzire la învățarea articulării; de aceea el se va servi numai de voce spre a se informa despre aceasta. Copilul întors cu spatele spre profesor, acesta va pronunța citeva silabe: dacă școlarul repetă chiar cit de rău unele din acele silabe, este o probă că aude. N'ar trebui ca dascălul să se lase a fi înșelat de unii copii cari, în credința lor că fac bine, scot sunete la întimplare, putînd fi tocmai acelea ce dascălul a articulat. Pentru ca experiența să fie hotăritoare, profesorul uneori se va preface că articulează un sunet, pe cînd el va scoate numai o suflare. El va putea pune de asemenea o hîrtie între gura sa și urechia copilului. Cu modul acesta el se va asigura că școlarul răspunde cînd trebuie și nu la întimplare. Fără această examinare, am fi espuși uneori să credem cu totul surzi pe copiii cu

(1) Anomalie, Microcefalism și Megalocefalism sînt vorbe streine și ele înseamnă: întiul neregulă, al doilea cap mitel și al treilea cap mare de tot.

(2) Disproporția.

inteligența leneșă și fără poftă de vorbă, cari însă aud destul ca să poată reproduce vorbe și membre de frază.

Medicii au alte motive să caute puterea auditivă a bolnavului lor; de aceea ei întrebuițează *acumetre* sau *audiometre* (1) carile procură date mult mai precise. Din acestea audiometrul D-rului Ladreit de Lacharrière, medicul primar al institutului național de surdomuți din Paris, este mai bun, pentru că este unul din cele mai noi și precise instrumente de genul acesta. Descrierea acestui audiometru se va pune în apendicele acestei părți a cărții de față.

3. *Defectele vederii.* — Printre școlarii surdomuți s'au găsit adeseori *miopi, chiori, strabici* și a. Defectele acestea de vedere constituiesc o cauză de inferioritate care merită să atragă atențiunea profesorului; astfel el va pune mai aproape de sineși pe școlarii a căror vedere este defectoasă și va face pentru ei în parte numeroase exerciții; de oare ce s'ar putea ca exercițiile făcute în comun să nu le poată fi de mare profit.

Spre a economisi vederea școlarilor, profesorul se va sili să îndeplinească condițiunile arătate de igienisti. Este știut, de exemplu, că în timpul zilei cea mai sănătoasă lumină pentru vedere este cea bilaterală, adică cea care vine deodată și de la dreapta și de la stînga. În lipsa luminii bilaterale însă se poate admite cea de la stînga, dar niciodată cea de la dreapta și cu atât mai mult să se ferească de lumina din față sau din spate. În privința luminii de noapte, cel mai bun lucru ar fi să se dea fiecărui școlar o lampă cu abajur; dar

(1) *Acumetru* sau *audiometru* vorbe streine cari înseamnă atât unul cît și altul *măsurător al auzului*. — Examinînd pe surdomuți cu audiometru, te poți asigura, dacă unora din școlarii noi nu le-a rămas din auz atîta cît să se poată folosi zilnic cu tubul acustic (În partea a treia a acestei scrieri se va tracta despre auz).